एवमस्त्विति तान् विप्रान् भगवान् प्रतिपूजयन् । मुमुदे ब्रह्मलोकस्थो ब्रह्मेव हि पितामहः ।
इति श्रीमहाभारते खिलेषु हरिवंशे रहिवंशपर्व्वणि पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ऋषिभिः पूजितस्तैस्तु विवेश हरिवीश्वरः । पौराणं गुह्यसदनं दिव्यं नारायणाश्रयं ।
स तद्विवेश हृष्टात्मा तानामन्त्र्य सदोगतान् । प्रणम्य चादिदेवाय ब्रह्मणे पद्मयोनये । २८२०
स्वेन नाम्ना परिज्ञातं स तन्नारायणाश्रमं । प्रविशन्नेव भगवानायुधानि व्यसर्ज्जयत् ।
स तत्राम्बुपतिप्रख्यं ददर्शालयमात्मनः । स्वधिष्ठितं देवगणैः शाश्वतैश्च महर्षिभिः ।
सम्वर्त्तकाम्बुदोपेतं नक्षत्रस्थानसङ्कुलं । तिमिरौघपरिक्षिप्तमप्रधृष्यं सुरासुरैः ।
न तत्र विषयो वायोर्नेन्दोर्नापि विवस्वतः । वपुषा पद्मनाभस्य स देशस्तेजसा वृतः ।
स तत्र प्रविशन्नेव जटाभारं समुद्वहन् । सहस्रशीर्षो भूत्वा च शयनायोपचक्रमे । २८२५
लोकानामन्तकालज्ञा काली नयनशालिनी । उपतस्थे महात्मानं निद्रा तं कालरूपिणी ।
स शिश्ये शयने दिव्ये समुद्राम्भोदशीतले । हरिरेकार्णवोक्तेन व्रतेन व्रतिनाम्बरः ।
तं शयानं महात्मानं भवाय जगतः प्रभुं । उपासाञ्चक्रिरे विष्णुं देवाः सर्षिगणास्तथा ।
तस्य सुप्तस्य शुशुभे नाभिमध्यात् समुत्थितं । आद्यं तस्यासनं पद्मं ब्रह्मणः सूर्य्यसन्निभं ।
सहस्रपत्रं वर्णाढ्यं सुकुमारं सुपुष्पितं । ब्रह्मसूत्रोद्यतकरः स्वपन्नेव महामुनिः । २८३०
आवर्त्तयति लोकानां सर्व्वेषां कालपर्य्ययं । निश्वेरुस्तस्य वदनान्निश्वासपवनेरिताः ।
प्रजानां पङ्क्तयो ह्योघैर्निष्पतन्त्युत्पतन्ति च । ते सृष्टाः प्राणिनामोघा विभक्ता ब्रह्मणा स्वयं ।
चतुर्द्धा स्वां गतिं जग्मुः कृतान्तोक्तेन कर्म्मणा । न तं वेद स्वयं ब्रह्मा नापि ब्रह्मर्षयोऽव्ययाः ।
विष्णुं निद्रामयं योगं प्रविष्टं तमसा वृतं । ते तु ब्रह्मर्षयः सर्व्वे पितामहपुरोगमाः ।
न विदुस्तं क्वचित् सुप्तं क्वचिदासीनमासने । जागर्त्ति कोऽत्र कः शेते कस्य सुप्तस्य नेङ्गते । २८३५
को भोगवान् को द्युतिमान् कृष्णात् कृष्णतरश्च कः । विमृषन्ति स्म तं देवा दिव्याभिरुपपत्तिभिः ।
न चैनं शेकुरन्वेष्टुं कर्म्मतो जन्मतोऽपि वा । गाथाभिस्तत्प्रतिष्ठाभिर्ये तस्य चरितं विदुः ।
पुराणास्तं पुराणेषु ऋषयः संप्रचक्षते । श्रूयते चास्य चरितं वेदेष्वपि पुरातनं ।
महापुराणात् प्रभृति परं तस्य न विद्यते । यच्चास्य देवदेवस्य चरितं सुप्रभावजं ।
ते नेमाः श्रुतयो व्याप्ता लौकिक्यो देवजाश्च याः । भवकाले भवत्येष भूतानां भूतभावनः । २८४०
दानवानामभावाय जागर्त्ति मधुसूदनः । यदैनं वीक्षितुं देवा न शेकुः सुप्तमव्ययं ।
ततः स्वपिति घर्म्मान्ते जागर्त्ति जलदक्षये । तस्मिन् सुप्ते न वर्त्तन्ते मन्त्रपूताः क्रतुक्रियाः ।
स हि यज्ञाश्च वेदाश्च यज्ञाङ्गानि च सर्व्वशः । या हि यज्ञगतिः प्रोक्ता स एष पुरुषोत्तमः ।
शरत्प्रवृत्तयज्ञो हि जागर्त्ति मधुसूदनः । तदिदं वार्षिकं चक्रं धारयत्यम्बुदेश्वरः ।
वैष्णवं कर्म्म कुर्व्वाणः सुप्ते विष्णौ पुरन्दरः । या ह्येषा गह्वरी माया निद्रेति जगति स्थिता । २८४५
साऽकस्माद्दूषिणी घोरा कालरात्रिर्म्महीचिता । तस्यास्तनुस्तमोदारा निशा दिवसनाशिनी ।